

Fodor István Ferenc

BATHÓ EDIT: A SZŐLŐ TERMESZTÉSE A JÁSZSÁGBAN

Nagyanyám annak idején azt mondta, hogy „kimegyek a *szőlőbe*!” Én gyerekként hegyeztem a fülem: hogy lehet a *szőlőbe* kimenni? Hogy lehet az almába, vagy a dióba kimenni? Ahogy nőttem, rájöttem, hogy szőlőföldről van szó, ahol a szőlő terem. Igen ám, de egyszer arra is rájöttem, amikor nagyanyám engem kivitt, hogy ott aztán egy fia szőlőtőke sincs. Hát milyen szőlő az? Még jobban bonyolította a helyzetet egy felismerés, amit már történelmet tanuló iskolásként éltem meg: egészen pontosan az, hogy mi tulajdonképpen „hétszilvafás nemesek” vagyunk. Nagyanyámék ugyanis heten érték meg a második világháború utáni időszakot, amikor hosszában már nem tudták elosztani a földet (olyan „gatyamadzagnyi” parcella lett volna), hanem keresztbe tették ugyanezt, és mindegyikbe jutott egy szilvafa. Merthogy a tagosítás előtti időkből a szőlő, az erdő, meg a gyepek megmaradt így külön, és ez a tsz-t sem nagyon érdekelte.

Egyszer aztán még nagyobb koromban végigutaztam a Jászságon Dósától Ladányig vonattal, s mit nem látok? Dósa szélén bokros, fás terület. Elhagytuk Apátit: bokros, fás terület. Irány Jászkisér: bokros, fás terület. Kiderült, hogy mindegyiket *szőlőnek* hívják –, de azokban sem volt egy tőke sem, mint a jákóhalmiban.

A Jász Múzeum etnográfus igazgatójának könyvéből fény derül a titokra. Éppen időben, hiszen még vannak, akik ha áttételesen is, de adatokkal tudtak szolgálni a könyv megírásához. Személyesen már senki nem emlékszik a 130 évvel ezelőtti időkre, amikor a behurcolt filoxéra pusztítása előtt szőlő termett a *szőlőben*.

Nagy vesztesége lett volna napjainknak, ha a feledés homályába vész mindaz az információ, amit a szerző leírt ebben a könyvben. A lapokról megelevenedik a hajdani *szőlő* – az összes szabályával, szabálytalanságával. Hallani véljük a szüretelők víg danáját, s a még vígabb szüreti bálokon felcsendülő nótákat. Látni véljük a nyári nap melegében végzett munkálatokat, a korabeli eszközöket. Megtudjuk, hogy a 20. században is voltak szőlőtelepítések a termelőszövetkezetekben több településen is, de az már nem a régi rend szerint működött, s előbb-utóbb kiszántás lett a sorsa.

Megtudjuk azt is, hogy Jászberény és Jászszentandrás még ma is szőlőtermő vidék, része a Kunsági borvidéknek, de azt is megtudjuk, hogy ma már egyre kevesebben végzik ezt a nagyon nehéz, precíz munkát, amit a szőlőművelés megkíván.

S hogy mi mindent tudunk még meg ebből a gazdagon illusztrált könyvből? Azt már le sem írom, hiszen csak motiválni akartam a kedves leendő olvasókat, hogy vegyék kézbe, és minél többen olvassák jászsági múltunk egy hangulatos kis szeletét. Nem bánják meg!

(Jászberény, 2014. Jász Múzeum: Jászsági Füzetek 51. szám. 224 oldal.)